

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Aleny Pavlíčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobkyně:

bytem

zastoupená advokátem Mgr. Martinem Červinkou
sídlem Čechova 396, Česká Třebová

proti

žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2017, čj. MSP-30/2015-ODSK-OTC/14

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti ze dne 8. 3. 2017, čj. MSP-30/2015-ODSK-OTC/14, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradu nákladů řízení 20 699,50 Kč, a to do rukou jejího zástupce Mgr. Martina Červinky, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2017 (dále jen jako „napadené rozhodnutí“), které jí bylo doručeno dne 9.

Shodu s prvopisem potvrzuje: XX

3. 2017 a kterým byla žalobkyni poskytnuta peněžítá pomoc obětím trestných činů v paušální částce 10 000 Kč dle § 24 odst. 1 písm. a) a § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a ve zbytku pak byla žádost žalobkyně o peněžitou pomoc stejně jako o přiznání práva na náhradu nákladů spojených s podáním žádosti zamítnuta pro nesplnění podmínek.
2. Z předloženého správního spisu soud zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalobkyně, zastoupená advokátem, podala dne 27. 1. 2015 u žalovaného žádost o peněžitou pomoc oběti trestné činnosti, a to v paušální částce 200 000 Kč dle § 28 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů a zároveň v paušální výši 50 000 Kč dle § 28 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, jelikož je obětí ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b), d) téhož zákona, a dále o náhradu nákladů zastoupení advokátem spojených s uplatněním nároku ve výši 23 232 Kč. K žádosti přiložila vyplněný Dotazník žádosti o poskytnutí peněžité pomoci, rozhodnutí v trestní věci a znalecký posudek.
4. Žalovaný napadeným rozhodnutím žalobkyni přiznal dle § 24 odst. 1 písm. a) a § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestné činnosti peněžitou pomoc ve výši 10 000 Kč, v částce 190 000 Kč a v částce 50 000 Kč však žádost o poskytnutí peněžité pomoci pro nesplnění podmínek dle § 24 odst. 1 písm. b), odst. 3 zákona o obětech trestných činů a § 28 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů zamítl, stejně jako žádost dle § 79 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „správní řád“). Žalovaný provedl dokazování rozsudky soudů obou stupňů a znaleckým posudkem, přičemž dospěl k závěru, že žalobkyně se stala obětí zvlášť závažného zločinu znásilnění dle § 185 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, k aplikaci § 185 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku v důsledku způsobení těžké újmy na zdraví však nedošlo, jelikož oba soudy dospěly k tomu, že závěry o tom, že žalobkyně utrpěla těžkou újmu na zdraví, ze znaleckého posudku učinit nelze. Jelikož je žalovaný vázán pravomocným rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení, lze nárok žalobkyně posoudit pouze dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů, tedy ji lze považovat za oběť, které bylo způsobeno ublížení na zdraví. Žalovaný měl z dokazování za prokázané, že žalobkyně v důsledku popsanych trestných činů utrpěla újmu na zdraví, kdy došlo k výraznému zhoršení tikové produkce žalobkyně, což ji omezovalo v běžném fungování, zejména z hlediska sociálního. Jelikož dle znaleckého posudku došlo k omezení žadatelky v běžném způsobu života po dobu delší než 3 týdny, lze žalobkyni považovat pouze za oběť dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona, nikoli za oběť dle § 24 odst. 1 písm. b). Navíc částka 200 000 Kč není částkou paušální, aby bylo možné tuto částku žalobkyni přiznat, musela by tvrdit prokázané náklady spojené s léčením či prokázanou ztrátu na výdělku, což však žalobkyně neučinila. I podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů by bylo možné žalobkyni přiznat až částku 200 000 Kč, žalobkyně však v žádosti příslušná tvrzení neuvedla. Proto musel žalovaný žádost co do částky 190 000 Kč zamítnout. Stejně pak platí o částce 50 000 Kč dle § 28 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů, která není částkou paušální, ale částkou prokázaných a skutečně vynaložených nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby, žalobkyně však tyto náklady netvrdila ani neprokázala. Proto i v této částce žalovaný žádost zamítl. K náhradě nákladů spojených s uplatněním žádosti žalovaný konstatoval, že

zákon o obětech trestných činů neobsahuje speciální úpravu, kterou předvídá § 79 odst. 3 správního řádu, proto si nese žalobkyně náklady sama.

II. Obsah žaloby

5. Žalobkyně v žalobě uvedla, že rozhodnutí odporuje základním zásadám správního řízení, proto je rozhodnutí nelogické, nespravedlivé, protiústavní a zjevně šikanózní a ve zjevném rozporu se smyslem a účelem zákona o obětech trestných činů. Úředník vyřídil věc po více jak třech letech od podání žádosti, aniž by si pro vyřízení věci z vlastní iniciativy opatřil jakýkoli podklad, nebo žalobkyni upozornil, že na základě předložených podkladů žádosti žalobkyně vyhovět nelze.
6. Žalobkyně nesouhlasila se závěrem žalovaného, že pokud nebyl obžalovaný uznán vinným i těžkým ublížením na zdraví, nelze jí přiznat peněžitou pomoc dle § 24 odst. 1 písm. b), odst. 3 zákona o obětech trestných činů. Ze znaleckého posudku vyplývá, že došlo k déletrvajícimu zhoršení zdravotního stavu žalobkyně, a žalovaný měl vycházet z toho, že se neprokázalo, že by uvedené zhoršení zdravotního stavu žalobkyně se znásilněním nesouviselo, měl tak hledět na žalobkyni jako na zvlášť zranitelnou oběť, která v důsledku trestného činu utrpěla těžkou újmu na zdraví. Při řízení o žádosti by pochybnosti měly svědčit žalobkyni, takový postup by byl v souladu se smyslem a účelem zákona o obětech trestných činů. Žalobkyně měla za to, že nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že pomoc, které se domáhala, ani zdaleka nedosahuje náhrady škody, která byla žalobkyni přiznána v adhezním řízení, pokud by jí žalovaný náhradu přiznal, přešlo by plnění tohoto práva na něj. Žalobkyně přitom nemůže od odsouzeného očekávat nějakou náhradu škody, jelikož odsouzený je zcela bez prostředků a vedení exekuce by k vymožení nároku nevedlo.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. K žalobním námitkám uvedl, že pojem „zhoršení zdravotního stavu“ nelze zaměňovat s pojmem „omezení v obvyklém způsobu života“. Žalovaný řádně opřel svá zjištění o závěry rozhodnutí učiněných orgány činnými v trestním řízení. Na základě znaleckého posudku bylo možné uzavřít, že následky trestného činu omezovaly žalobkyni v běžném způsobu života po dobu delší než 3 týdny, bylo tedy možno ji podřadit do okruhu oprávněných žadatelů, avšak bylo jí možno považovat pouze za oběť ve smyslu § 24 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů. Definice těžké újmy na zdraví v § 122 odst. 2 tr. zákoníku a § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů jsou v podstatě totožné, orgány činné v trestním řízení přitom otázky újmy na zdraví věnovaly dostatečnou pozornost, jelikož právě rozsah způsobené újmy na zdraví byl zcela zásadní skutečností pro správnou kvalifikaci skutku a uložení odpovídajícího trestu. Opatřování dalších důkazů ze strany žalovaného by tak bylo zcela nadbytečné. Soudy obou instancí totiž v trestním řízení uzavřely, že zhoršení zdravotního stavu žalobkyně v důsledku trestného činu nelze kvantifikovat. Žalobkyně ke své žádosti nepřiložila nic, co by odůvodňovalo jiný závěr, než soudy učinily. Při dokazování je žalovaný vázán závěry učiněnými orgány činnými v trestním řízení, resp. je vázán pravomocným rozhodnutím těchto orgánů v tom, zda je konkrétní skutek trestným činem a jakým. Kdyby si danou otázku žalovaný posuzoval sám, revidoval by tím postup trestních soudů. Dále žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

IV. Replika žalobkyně

8. V replice ze dne 19. 2. 2019 žalobkyně doplnila, že soudem již bylo rozhodováno v obdobné věci, kdy dospěl k závěru, že za situace, kdy má oběť trestného činu k dispozici pravomocný trestní rozsudek, v němž bylo rozhodnuto o nemajetkové újmě a její výši, je případ nutno posuzovat tak, že oběti náleží peněžitá pomoc ve výši rovnající se škodě či nemajetkové újmě vyčíslené v trestním rozsudku, maximálně však ve výši stanovené pro daný případ v § 28 odst. 1 písm. a) až d) zákona o obětech trestných činů. To je i případ žalobkyně. Ta dále odkázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle níž je žalovaný vázán zásadou v pochybnostech ve prospěch oběti (*in dubio pro victimae*). Bylo tak povinností žalovaného žalobkyni za oběť ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů uznat.

V. Jednání soudu

9. Na jednání dne 1. 6. 2020 setrvali žalobkyně i žalovaný na svých písemných podáních. Žalobkyně doplnila, že žalovaný dle ní špatně vyhodnotil danou situaci, měl vycházet ze zásady *in dubio pro victimae* a v pochybnostech se měl přiklonit k tomu, že žalobkyně utrpěla těžkou újmu na zdraví. Žalobkyni nemůže být kladeno za vinu, že prostředky nevynaložila, je sociálně slabá a neměla si finance jak zajistit, žalovaný sleduje jiné zájmy než ochranu oběti a tímto postupem sekundárně žalobkyni viktimizuje. Rozhodnutí žalovaného je v rozporu se smyslem a účelem zákona i s dobrými mravy. Žalovaný zdůraznil, že řízení o peněžitě pomoci je řízením návrhovým, tedy žadatel musí jasně specifikovat, jakou částku žádá a z jakého důvodu, výzva je na místě jen tehdy, kdy není vůbec jasné, co žadatel žádá. Žalobkyně nepožadovala peněžitou pomoc ve výši přiznané jí soudním rozhodnutím. Žalovaný vycházel při posuzování naplnění kritérií § 24 odst. 1 písm. b), odst. 3 zákona o obětech trestných činů z pravomocných rozhodnutí trestních soudů, které se danou otázkou podrobně zabývaly, přičemž došly k závěru, že na straně žalobkyně nebyla způsobena těžká újma na zdraví. Žalovaný je vázán výrokem trestních rozsudků a není oprávněn se od jejich závěrů odchýlit.
10. Žalobkyně navrhla výslech znalce, který zpracovával znalecký posudek pro účely trestního řízení, k prokázání toho, že žalobkyně utrpěla těžkou újmu na zdraví, soud však provedení tohoto důkazu zamítl pro jeho nadbytečnost, jelikož pro posouzení věci postačují podklady, které jsou obsahem správního spisu.

VI. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

11. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházeje přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen jako „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Dle § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů se obětí rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil.
13. Dle § 24 odst. 1 zákona o obětech trestných činů právo na peněžitou pomoc má: a) oběť, které bylo v důsledku trestného činu ublíženo na zdraví, b) oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví, d) oběť trestného činu proti

lidské důstojnosti v sexuální oblasti a dítě, které je obětí trestného činu týrání svěřené osoby (§ 198 trestního zákoníku), kterým vznikla nemajetková újma.

14. Dle § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů se těžkou újmou na zdraví pro účely tohoto zákona rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví: a) zmrzačení, b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, c) ochromení údu, d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, e) poškození důležitého orgánu, f) zohyzdění, g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, h) mučivé útrapy, nebo i) porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů.
15. Soud předně zdůrazňuje, že zákon o obětech trestných činů je nutno vykládat dle smyslu a účelu této právní úpravy. Ty jsou vyjádřeny zejména v důvodové zprávě k návrhu zákona o obětech trestných činů, projednanému v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR jako sněmovní tisk 617/0. V této důvodové zprávě zákonodárce k pohnutkám, které jej vedly k přijetí komplexní právní úpravy, upravující práva obětí trestných činů, jak jsou definovány v § 2 odst. 2 zákona, uvedl: *„Až teprve novější právní úpravy jsou ovlivňovány trendem posilování práv obětí, což souvisí právě s poznatky viktimologickými, a také s postupným rozšiřováním účelu trestního řízení (srov. § 1 tr. řádu, § 3 odst. 7 zákona o soudnictví ve věcech mládeže), a potažmo i s koncepcí restorativní justice. Celosvětový trend posilování práv obětí je logickým důsledkem selhání státu v oblasti ochrany fyzických osob před pachateli trestných činů. Oběti je třeba věnovat péči a tím zmírnit dopad trestného činu na její osobnost a kompenzovat újmu tím vzniklou. Oběť by se tak vedle jejího procesního postavení měla stát subjektem zvláštní péče ze strany státu. (...) Mluví-li se o oběti, zdůrazňuje se fakt, že v důsledku trestného činu (činu jinak trestného) vznikla fyzické osobě újma, a proto by trestným činem postižená osoba měla mít taková práva, která zajistí, že s ní bude zacházeno s ohledem na způsobenou újmu, ze strany státu jí bude nabídnuta a popř. poskytnuta určitá péče, a alespoň v některých případech jí bude újma kompenzována. Proto může (a zpravidla bude) mít oběť i postavení poškozeného v trestním řízení.“*
16. Ke smyslu a účelu zákona se již opakovaně vyjádřil i Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 25. 10. 2018, čj. 2 As 297/2017 – 26, konstatoval, že *„zákon o obětech trestných činů byl přijat s cílem zlepšit postavení obětí, zejména tak, aby s nimi bylo zacházeno s respektem k jejich osobnosti, citlivě s ohledem na situace, v jakých se (nikoliv vlastní vinou) nachází, a způsobem, který jim nepřivodí další újmu. Spolu s tím byl též zdůrazněn aspekt, aby byla obětem trestných činů poskytnuta pomoc, a to včetně pomoci peněžní (viz důvodová zpráva k zákonu o obětech trestných činů). Co se pak týče základních principů, na nichž je poskytování peněžité pomoci vystavěno, platí, že primárním účelem peněžité pomoci je překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem, jak uvádí § 25 zákona o obětech trestných činů. Zároveň však lze dovodit také sekundární účel peněžité pomoci, jímž je (byť částečná) reparace újmy, která byla oběti trestným činem způsobena (viz Grívna, T., Šámal, P., Válková, H. a kol.: Zákon o obětech trestných činů. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014). Uvedené lze dovodit též z obecného účelu tohoto zákona, kterým je (mimo jiné) zlepšení postavení osob poškozených trestným činem při uplatňování nároku na náhradu škody či nemajetkové újmy.“* K tomu následně v rozsudku ze dne 29. 1. 2019, čj. 9 As 423/2018-29, doplnil, že žalovaný *„je při svém rozhodování vázán zásadou v pochybnostech ve prospěch oběti (in dubio pro victimae), neboť smyslem zákona je zmírnit dopady spáchaného trestného činu na život obětí a naplnit*

celosvětový trend posilování práv obětí zmíněný i v důvodové zprávě k zákonu. Navíc celý zákon o obětech trestných činů je koncipován tak, aby se postavení obětí trestných činů zlepšilo. Tyto výchozí principy subsidiarity, reparační a rozhodování ve prospěch obětí musí stěžovatel ve svém rozhodování ctít a dodržovat.“

17. Žalobkyně v prvním žalobním bodu především namítala, že žalovaný chybně hodnotil to, zda splnila podmínky pro přiznání statusu oběti ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů, což činí jeho rozhodnutí nelogickým, nespravedlivým, zjevně šikanózním a v rozporu se smyslem a účelem zákona o obětech trestných činů. Soud však v tomto bodě nemohl žalobkyni přisvědčit.
18. Žalovaný v odůvodnění vyšel zejména z rozsudků soudů obou stupňů, tedy rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 4. 2014, čj. 4 T 3/2014-517, a rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 9. 2014, čj. 2 To 82/2014-583, a znaleckého posudku soudní znalkyně, která posuzovala zdravotní stav žalobkyně v návaznosti na trestný čin, který na ní byl spáchán. Na základě těchto důkazů pak dospěl k závěru, že jí v důsledku trestného činu nebyla způsobena těžká újma na zdraví ve smyslu § 24 odst. 3 zákona o obětech trestných činů, ale bylo jí pouze ublíženo na zdraví ve smyslu § 24 odst. 2 zákona, není tedy obětí dle § 24 odst. 1 písm. b) zákona, ale pouze dle § 24 odst. 1 písm. a).
19. Soud zdůrazňuje, že hodnocení důkazů je věcí správního orgánu a je ovládáno zásadou volného hodnocení důkazů, vyjádřenou v § 50 odst. 4 správního řádu. Hodnocení důkazů je myšlenková činnost správního orgánu, kterou je provedeným důkazům přisuzována hodnota závažnosti pro rozhodnutí, hodnota zákonnosti a hodnota pravdivosti. Při hodnocení důkazů z hlediska jejich závažnosti správní orgán určuje, jaký význam mají jednotlivé důkazy pro jeho rozhodnutí a zda je lze v dané situaci použít (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2005, č. j. 1 Afs 63/2004 - 66). Pokud je takové hodnocení důkazů provedeno řádně, nepřísluší soudu takto získané skutkové závěry měnit. Úlohou soudu je tedy pouze „posoudit, zda správní orgán provedl dokazování v potřebném rozsahu, tedy zda si opatřil dostatečné podklady pro rozhodnutí tak, aby mohl řádně usuzovat na skutkové i právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět. Správní soudy posuzují mimo jiné i to, zda důkazy před správním orgánem byly provedeny v souladu se zákonem, nebo zda závěry, k nimž správní orgán dospěl, a které vyjádřil v důvodech svého rozhodnutí, mají v provedených důkazech logickou oporu.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2009, čj. 1 As 84/2009 - 77).
20. Soud po přezkoumání věci z výše uvedených hledisek neshledal, že by hodnocení důkazů provedené žalovaným bylo excesivní nebo vykazovalo znaky libovůle, ačkoliv s některými závěry žalovaného souhlasit nemůže.
21. Předně soud nemůže souhlasit se závěrem žalovaného, že je v otázce toho, zda bylo žalobkyni v souvislosti s trestným činem způsobeno těžké ublížení na zdraví, vázán pravomocným rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení. Žalovaný si ve smyslu § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu nemůže učinit úsudek pouze o tom, zda byl trestný čin spáchán a kdo za něj odpovídá. Závazný je tak pro něj pouze výrok rozsudku, tedy skutkové okolnosti, které jsou popsány v jeho skutkové větě, včetně otázky vzniku škody (tj. jaký následek tímto skutkem poškozenému vznikl) a příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a škodou za předpokladu, že způsobení škody

je znakem skutkové podstaty trestného činu, nikoli odůvodnění rozsudku (srov. nález ÚS ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 32 Cdo 685/2013). Pokud tedy trestní soud uznal odsouzeného vinným ze zvlášť závažného zločinu znásilnění dle § 185 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, aniž by ve skutkové větě popsal, že žalobkyni byla způsobena taková porucha zdraví, která naplňovala znaky těžkého ublížení na zdraví, měl si žalovaný učinit o této okolnosti skutkový závěr sám.

22. I přes výše uvedené však soud má za to, že to žalovaný nakonec učinil. Jak plyne z obsahu napadeného rozhodnutí, vycházel žalovaný vedle obou trestních rozsudků i ze znaleckého posudku, jímž byl zkoumán zdravotní stav žalobkyně po daném trestném činu, a výsledku znalkyně u trestního soudu. Tento znalecký posudek pak vzhledem k tomu, k jakému účelu byl v trestním řízení pořízen, mohl bezpochyby dostačovat pro to, aby si žalovaný učinil dostatečný úsudek o tom, zda k těžkému ublížení na zdraví na straně žalobkyně došlo, či nikoli. Nebylo tak nutné, aby si opatroval další důkazy, např. lékařské zprávy, jak namítala žalobkyně. Znalecký posudek pak žalovaný zhodnotil a dospěl k témuž závěru jako trestní soudy, tedy že k těžkému ublížení na zdraví žalobkyně nedošlo. Ačkoliv je nutno mít při rozhodování o peněžitě pomoci na zřeteli právě principy zákona o obětech trestných činů, soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí má za to, že jim žalovaný dostál, neboť jeho skutkové závěry jsou logické, nejsou v rozporu s provedenými důkazy a jejich hodnocením a lze z nich seznat, jakými úvahami se žalovaný řídil. Žalovaný tak nepochybil, pokud uznal žalobkyni pouze obětí oprávněnou k poskytnutí peněžitě pomoci dle § 24 odst. 1 písm. a), odst. 2 zákona o obětech trestných činů. Zásadu v pochybnostech ve prospěch oběti (in dubio pro victimae) zde žalovaný užít nemohl, neboť žádné pochybnosti ohledně závěru, že žalobkyni nebyla způsobena těžká újma na zdraví, neměl.
23. Námitku žalobkyně ohledně chybného závěru žalovaného o tom, že žalobkyně není obětí ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b), odst. 3 zákona o obětech trestných činů, soud tedy shledal neopodstatněnou. Z tohoto důvodu soud rovněž zamítl provedení důkazu výsledkem znalce, který zpracovával znalecký posudek pro účely trestního řízení, a to pro jeho nadbytečnost, jelikož pro posouzení věci postačovaly podklady, které jsou obsahem správního spisu, zejména písemné vyhotovení znaleckého posudku MUDr. T. a oba rozsudky trestních soudů. Tento důkaz by byl taktéž nadbytečný s ohledem na níže uvedené právní posouzení.
24. Soud totiž zároveň musel dát žalobkyni za pravdu ohledně její námitky ve vztahu k výši poskytnuté peněžitě pomoci.
25. Dle § 25 odst. 1 zákona o obětech trestných činů peněžitá pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžitě částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem. Peněžitá pomoc oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. d) spočívá v úhradě nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy.
26. Dle § 28 odst. 1 zákona o obětech trestných činů se peněžitá pomoc poskytne na žádost oběti uvedené:
- a) v § 24 odst. 1 písm. a) v paušální částce 10 000 Kč nebo ve výši, která představuje obětí prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o

součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč,

b) v § 24 odst. 1 písm. b) v paušální částce 50 000 Kč nebo ve výši, která představuje obětí prokázanou ztrátu na výděлку a prokázané náklady spojené s léčením, snižené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč,

d) v § 24 odst. 1 písm. d) na úhradu nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy, a to až do celkové výše 50 000 Kč, pokud jí nebyla peněžitá pomoc poskytnuta již podle písmene a) nebo b).

27. Dle § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů, jestliže o náhradě škody nebo nemajetkové újmy bylo již rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody nebo nemajetkové újmy zjištěná v rozsudku závazná pro stanovení peněžité pomoci v rozsahu, v jakém již bylo o náhradě škody nebo nemajetkové újmy rozhodnuto.
28. Žalovaný ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že jelikož žalobkyni nebylo možno uznat obětí ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů, ale pouze dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona, žalobkyně požadovala paušální částku a neprokázala, že jí škoda vznikla z titulu prokázaných nákladů spojených s léčením a/nebo prokázané ztráty na výděлку, bylo možno jí přiznat pouze paušální částku 10 000 Kč.
29. Žalovaný však přistoupil v tomto bodě k výkladu zákona o obětech trestných činů přehnaně formalisticky, aniž by zde zohlednil smysl a účel předmětného zákona. Ten je vyjádřen mj. v definici oběti trestného činu (§ 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů), dle níž je jí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. Reparační funkce zákona se tak neomezuje pouze na náklady vymezené v § 28 odst. 1 písm. a) až d) zákona o obětech trestných činů, ale je pojímána do mnohem větší šíře. Peněžitá pomoc sama má sloužit k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem (§ 25 odst. 1 zákona). V tomto kontextu je pak nutno vyložit § 28 odst. 1 a 2 zákona o obětech trestných činů. Pokud totiž žadatel nežádá pouze peněžitou pomoc v paušální výši 10 000 Kč, resp. 50 000 Kč, v rámci § 28 zákona jsou fakticky rozlišeny dva různé stavy, za nichž je peněžitá pomoc žádána, od čehož se odvíjí i důkazní břemeno žadatele. Jak je stanoveno v § 28 odst. 1 zákona o obětech trestných činů, peněžitá pomoc může vždy dosáhnout maximálně výše 200 000 Kč, v prvním případě [viz § 28 odst. 1 písm. a) až d) zákona o obětech trestných činů] však v době podání žádosti dosud nedošlo k vydání rozsudku, v němž by byla určena výše újmy (nerozhodno, zda materiální, nebo nemateriální), žadatel je proto povinen prokázat, že na jeho straně došlo v souvislosti s trestným činem ke ztrátě na jeho výděлку, k vynaložení nákladů na jeho léčení a/nebo nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie a fyzioterapie či jiné odborné služby zaměřené na nápravu vzniklé nemajetkové újmy. Odlišná situace je v druhém případě, kdy již takový rozsudek byl vydán, pak je tato výše škody pro žalovaného závazná v rozsahu, v jakém o ní bylo rozhodnuto (viz § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů), aniž by záleželo na tom, jakou povahu škoda měla (zda se jednalo o škodu v podobě vynaložených nákladů nebo o nemateriální újmu např. v podobě náhrady za

bolestné či ztížení společenského uplatnění). Jak v obdobné věci zcela jasně konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 1. 2019, čj. 9 As 423/2018-29, „*oběť trestného činu, které byla způsobena v důsledku trestného činu těžká újma na zdraví a pravomocným trestním rozsudkem jí byla přiznána náhrada nemajetkové újmy, nemusí prokazovat, že újma spočívala ve ztrátě na výdělku a nákladech spojených s léčením, a má nárok na peněžitou pomoc v této pravomocně přiznané výši nemajetkové újmy až do částky 200 000 Kč, jak plyne z § 28 odst. 1 písm. b) ve vazbě na odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.*“

30. Z výroku i obsahu napadeného rozhodnutí nepochybně plyne, že žalovaný přiznal žalobkyni status oběti dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů. V takovém případě jí mohla dle § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů náležet peněžitá pomoc buď v paušální částce 10 000 Kč, nebo ve výši, která bude prokázána, a to až do výše 200 000 Kč.
31. Žalobkyně v žádosti uvedla, že žádá o poskytnutí peněžní pomoci paušální částkou, a to ve výši 200 000 Kč dle § 28 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů a ve výši 50 000 Kč dle § 28 odst. 1 písm. d) zákona o obětech trestných činů. Výši škody pak prokázala ve smyslu § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů zejména rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 9. 2014, čj. 2 To 82/2014-583, a to ve výši nejméně 420 000 Kč (škoda ve výši 120 000 Kč a nemajetková újma ve výši 300 000 Kč). Žalovaný tak měl žádost posoudit dle jejího obsahu (viz § 37 odst. 1 správního řádu, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2008, čj. 1 As 30/2008-49), přičemž lze konstatovat, že není obecně požadovanou výší peněžité pomoci ani označením konkrétního zákonného ustanovení ze strany žadatele vázán. I přesto, že žalobkyně chybně označila požadovanou částku jako částku paušální a že žalovaný rozhodoval nikoli dle § 28 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů, ale dle § 28 odst. 1 písm. a) zákona, měl žalobkyni peněžitou pomoc v maximální požadované a zákonem přípustné výši přiznat, neboť v souladu s § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů měl výši škody prokázanu pravomocnými rozsudky trestních soudů. Pokud tak neučinil s poukazem, že žalobkyně netvrdila ani neprokázala výši škody z titulu prokázaných nákladů spojených s léčením a/nebo prokázané ztráty na výdělku, a žalobkyni přiznal pouze paušální částku 10 000 Kč, zatížil své rozhodnutí nezákonností.
32. Nad rámec uvedeného pak soud konstatuje, že naopak žalovaný důvodně zamítl požadavek žalobkyně na peněžitou pomoc ve výši 50 000 Kč, neboť v § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech trestných činů je zcela jasně uvedeno, že tato částka se poskytuje pouze v případě, že již nebyla poskytnuta částka dle § 28 odst. 1 písm. a) nebo b) zákona, což se v daném případě stalo. V souladu se zákonem byla rovněž zamítnuta žádost o náhradu nákladů právního zastoupení v souvislosti s podáním žádosti, neboť nebyly přiznány v rámci rozsudku a zákon o obětech trestných činů takový nárok žadatele nezakotvuje, je proto nutno řídit se obecným pravidlem v § 79 odst. 3 správního řádu, dle něž nese účastník správního řízení své náklady sám.

VII. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. S ohledem na výše uvedené proto soud rozhodnutí žalovaného dle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil, tedy že žalobkyni je možné na základě § 28 odst. 1 písm. a) zákona

o obětech trestných činů ve spojení s § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů poskytnout peněžitou pomoc v požadovaném maximálním rozsahu, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 správního řádu).

34. O náhradě nákladů rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož žalobkyně měla ve věci plný úspěch, uložil soud žalovanému zaplatit žalobkyni náhradu nákladů. Náklady žalobkyně představují náklady zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 3 100 Kč a paušální náhrada hotových výdajů stanovená dle § 13 odst. 4 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý ze čtyř úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, 2x písemné podání nebo návrh ve věci samé – žaloba a replika ze dne 19. 2. 2019, a účast na jednání soudu dne 1. 6. 2020), cestovné za cestu z České Třebové do Prahy a zpět [2 x 182 km ze sídla zástupce žalobkyně (Čechova 396, Česká Třebová) do sídla soudu (Slezská 2000/9, Praha 2) dle mapového portálu Mapy.cz] ve výši 2 247 Kč [cena pohonných hmot – 364 km x 6,17 l/100 km x 32 Kč/l + amortizace – 364 km x 4,20 Kč/km dle § 1 písm. b) a § 4 písm. a) vyhlášky č. 358/2019 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad], náhrada za promeškaný čas dle § 14 vyhlášky č. 177/1996 Sb. za cestu z České Třebové do Prahy a zpět v trvání 6 hodin (dle mapového portálu Mapy.cz ze sídla zástupce žalobkyně do sídla soudu v délce 2:19 hod. navýšené o jednu půlhodinu s ohledem na obvyklou dopravní situaci v centru Prahy) ve výši 1 200 Kč (12 půlhodin x 100 Kč), náklady na parkovné jako hotové výdaje advokáta vynaložené v souvislosti s poskytnutím právní služby (účast na jednání dne 1. 6. 2020) dle § 13 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 60 Kč a dále náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 21 % z částky 17 107 Kč ve výši 3 592,50 Kč. Celkem tak náklady řízení žalobkyně činí 20 699,50 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 1. června 2020

Mgr. Milan Tauber v. r.
předseda senátu